

УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АЛЬФРЕДА НОБЕЛЯ

КАФЕДРА ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ З ПЕДАГОГІКИ, ПСИХОЛОГІЇ ТА
СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

на тему

*“Особливості реагування на стрес
внутрішньо переміщених осіб похилого віку”*

Виконав: здобувач 2 курсу,
групи ПС-22м
Спеціальності 053 «Психологія»
Камчатна Т. О.
Керівник: Байєр О.О.,
канд. психол. наук, доцент

м. Дніпро
2024

АНОТАЦІЯ
кваліфікаційної роботи
Камчатної Тетяни Олександрівни
на тему:
«Особливості реагування на стрес внутрішньо переміщених осіб похилого віку»

Люди, що вимушено покинули свої домівки чиє звичне життя зламала війна, перебувають у гострому стресовому стані та потребують зовнішньої підтримки. Беручи до уваги актуальність кількості внутрішньо переміщені особи, їх вікові особливості, фізичні вади, потрібно дослідити психічний стан цієї категорії людей та змогу адаптації до умов мирного життя. Що надасть можливість знайти способи допомоги та швидкої адаптації ВПО, себе та близьких у складні часи, бути в спільноті людей, які розуміють і підтримують одне одного.

Старші люди, які пережили внутрішнє переміщення, можуть бути більш вразливими до стресу, оскільки вони можуть мати обмежені ресурси для адаптації до нових умов життя. Це може призвести до погіршення фізичного та психічного здоров'я, а також до зниження якості життя.

Тому метою кваліфікаційної роботи було дослідження особливостей адаптації внутрішньо переміщених українців в умовах військової російської агресії. Методи: теоретичний та емпіричний аналіз підходів вітчизняних та зарубіжних досліджень щодо проблеми формування стану психологічного благополуччя, адаптації та інтеграції внутрішньо переміщеної особи. Результати: Аналіз психологічного благополуччя ВПО похилого віку який дає можливість усвідомлено уявляти стан своїх фізичних та психологічних можливостей, а також здатність задовольняти свої потреби для нормального функціонування та адаптації до нових умов життєдіяльності в навколишньому середовищі. Висновки: Здійснений теоретичний та емпіричний аналіз феномену адаптації внутрішньо переміщених осіб похилого віку до умов внутрішнього переміщення, що показав взаємозв'язок існування відмінностей у показниках соціально-психологічної адаптованості ВПО похилого віку в умовах воєнного стану.

Дослідження цієї проблеми може допомогти зрозуміти, як старші люди, які були вимушені переселитися або змінити своє місце проживання, адаптуються до нового оточення, соціокультурних умов та вимог сучасного життя. Та може виявити психологічні потреби та проблеми цільової аудиторії, допомогти розробити програми психологічної підтримки і консультації та сприяти покращенню якості життя ВПО.

Перелік ключових слів:

Внутрішньо переміщені особи, психологічне благополуччя, адаптація, якість життя, психічне здоров'я, психологічна допомога, психологічна підтримка ВПО, похилий вік, старі люди.

SUMMARY

qualification work

Tetyana Kamchatna

on the topic:

"Peculiarities response to stress of internally displaced elderly people"

People who have been forced to leave their homes, whose usual life has been broken by the war, are in a state of acute stress and need external support. Taking into account the relevance of the number of internally displaced persons, their age characteristics, physical disabilities, it is necessary to investigate the mental state of this category of people and the possibility of adaptation to the conditions of a peaceful life. What will provide an opportunity to find ways to help and quickly adapt IDPs, themselves and their loved ones in difficult times, to be in a community of people who understand and support each other.

Older people who have experienced internal displacement may be more vulnerable to stress because they may have limited resources to adapt to their new living conditions. This can lead to deterioration of physical and mental health, as well as a decrease in quality of life.

Therefore, the purpose of the qualification work was to study the peculiarities of the adaptation of internally displaced Ukrainians in the conditions of Russian military aggression. Methods: theoretical and empirical analysis of domestic and foreign research approaches to the problem of forming the state of psychological well-being, adaptation and integration of an internally displaced person. Results: Analysis of the psychological well-being of elderly IDPs, which provides an opportunity to consciously imagine the state of their physical and psychological capabilities, as well as the ability to meet their needs for normal functioning and adaptation to new living conditions in the environment. Conclusions: A theoretical and empirical analysis of the phenomenon of adaptation of internally displaced elderly persons to the conditions of internal displacement was carried out, which showed the relationship between the existence of

differences in indicators of social and psychological adaptability of elderly IDPs under martial law.

Research on this issue can help to understand how older people who have been forced to move or change their place of residence adapt to their new environment, socio-cultural conditions and demands of modern life. It can identify the psychological needs and problems of the target audience, help develop psychological support and counseling programs, and contribute to improving the quality of life of IDPs.

List of keywords:

Internally displaced persons, psychological well-being, adaptation, quality of life, mental health, psychological assistance, psychological support for IDPs, old age, old people.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ПИТАННЯ АДАПТАЦІЇ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ	9
1.1. Внутрішнє переміщення, біженство та міграція як травмівний досвід	9
1.2. Адаптація як психологічний феномен і в чому її складність	15
1.3. Особливості адаптації до ситуації переміщення та фактори що її визначають	20
Висновки до першого розділу	23
РОЗДІЛ 2. СПЕЦИФІКА ПОХИЛОГО ВІКУ ЯК ПРЕДМЕТ ПСИХОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ	26
2.1. Особливості когнітивної сфери людей похилого віку	26
2.2. Емоційна і вольова сфери осіб похилого віку	29
2.3. Ціннісно-смилова сфера осіб похилого віку	32
2.4. Соціальна ситуація розвитку у похилому віці	35
Висновки до другого розділу	38
РОЗДІЛ 3. ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ ПОХИЛОГО ВІКУ	42
3.1. Цілі, задачі емпіричного дослідження	42
3.2. Результати емпіричного дослідження	46
3.3. Аналіз результатів емпіричного дослідження	65
Висновки до третього розділу	66
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	69
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	72
ДОДАТКИ	79